

Cuvânt înainte

În urmă cu aproape 25 de ani, încercam să finalizăm pentru tipar o bibliografie exhaustivă a publicațiilor periodice mureșene. Am recurs la o asiduă activitate de cercetare a fondurilor principalelor biblioteci din Târgu-Mureș, Cluj-Napoca, București și Sibiu, colecționari particulari, precum și a numeroase lucrări de referință. Toate acestea ne-au creat o imagine aproape completă, a ceea ce însemna acum, 200 de ani de presă mureșeană, timp în care, după evidențele noastre au apărut 547 de titluri de publicații periodice, la care se adaugă cele din bibliografia de față, extrem de variate ca tematică (culturale, științifice, sociale și politice, literare, artistice, didactice, de divertisment etc.) și formă (calendare, anuare, almanahuri, dări de seamă, foi volante ele.) în limbile română, maghiară și germană. Bibliografia nu a văzut lumina tiparului din motive astăzi lesne de înțeles.

Era inexplicabil pentru mine atunci, cum puteau să apară (situația rezultă din indicele cronologic), într-un singur an din perioada interbelică, între 50-70 de periodice, pentru ca mai târziu în anii postbelici numărul lor să se reducă brusc și să se mențină constant la 10-15 titluri.

Explicația vine de la sine. Anii interbelici aparțin statului de drept, al democrației și libertăților cetățenești de exprimare și acces la informație, iar scăderea lor vertiginoasă a fost consecința regimului totalitar, dirijat, dozat și controlat mai ales în compartimentele vieții spirituale, în special a presei.

Avalanșa de periodice din cei cinci ani ai tranziției, nu numai spre economia de piață ci și în domeniul circulației ideilor și valorilor spirituale ne readuc cantitativ la acele vremuri pe care generațiile noastre nu le-au cunoscut decât din presă și literatura de specialitate. Cele 135 de periodice, denotă amplificarea unor puternice resurse spirituale, dorința de cunoaștere, așezarea la locul cuvenit a nevoii de cultură, formare și informare cu prioritate, în ciuda tuturor neajunsurilor materiale pe care le comportă societatea românească de azi.

Prin aceste publicații locuitorii spațiului mureșean, români, maghiari și germani, în ciuda unor tendințe izolate de ațăare la vrajbă și ură, generate de anumite interese fie personale ori de grup, politice ori materiale, încearcă să ocupe locul convenit în marea orchestră, prin măiestrițele cuvinte ale literaturii și artei, prin confruntări științifice și de idei, prin obiectivitate în informarea de orice fel, ori divertisment, în căutările sale spre o lume a civilizației moderne.

Se cuvine să aducem mulțumiri doamnei Maria Fülöp, pentru această ofertă și bilanț de spirit, întocmit cu răspundere și profesionalism bibliotecar, pentru activitatea de constituire și tezurizare a fondului de periodice locale de pe lângă Biblioteca Județeană Mureș, precum și tuturor celor care ne-au sprijinit în eforturile noastre de a lăsa posterității mărturiile prezentului.

Dimitrie Poptămaș
Directorul Bibliotecii
Județene Mureș

Előszó

Közel 25 évvel ezelőtt megpróbáltuk kiadásra összeállítani megyénk időszaki kiadványainak exhausztív bibliográfiáját. Munkánk során felkutattuk, áttanulmányoztuk a legfontosabb marosvásárhelyi, kolozsvári, bukaresti, nagyszebeni könyvtárak, valamint sok magángyűjtemény állományát. Feltáró munkánkat számos ide vonatkozó kézikönyv, dokumentum áttanulmányozásával egészítettük ki.

Kutatásaink eredményeként majdnem teljes képet alkothattunk e vidék sajtókiadványainak 200 évéről. A 200 év alatt 547 időszaki kiadvány jelent meg megyénkben. E számot akartuk gyarapítani jelen bibliográfiánkkal, mely mind tematika (művelődési, tudományos, társadalom-politikai, művészeti, nevelő, szórakoztató stb.), mind forma (kalendáriumok, évkönyvek, almanachok, beszámolók, jelentések) szerint igen változatos.

Munkánk annak idején, ma már könnyen érthető okok miatt, nem jelenhetett meg. Számomra akkor megmagyarázhatatlan volt, hogy a két világháború közötti időszakban egyetlen évben 50-70 kiadvány jelenhetett meg (amint az az időrendi mutatóból látható), míg az azt követő időszakban számuk hirtelen lecsökkent és huzamos ideig 10-15 címre állandósult.

A magyarázat kézenfekvő. A két háború közötti évek a jogállam, a demokrácia és polgári szabadság, az információ szabad áramlása jegyében fogantak. Az utánuk következő időszak, melyre a totalitarizmus, a mindent méricskélő, engedélyekhez kötő, főképp a szellemi- és sajtóéletet éberen felügyelő szelleme nyomta rá bélyegét, megmagyarázza a kiadványok számának rohamos csökkenését.

Az elmúlt öt év nemcsak a piacgazdálkodásra való átmenet, hanem a gondolat és a szellemi értékek szabad áramlását biztosító időszak is, melyben a mai időszaki kiadványáradat mennyiségileg azoknak az időknek a visszatértét idézi, melyekről a mi korosztályunk csak a sajtóból és a szakirodalomból értesült.

A szellemi erőforrások kiteljesedése, az ismeretszerzésre és terjesztésre való törekvés, a művelődés szükségleteinek reális megítélése, a nevelni és tájékoztatni akaró igyekezet hívta életre - a mai román

társadalom anyagi gondjainak ellenére - megyénkben az elmúlt öt évben megjelent 135 időszaki kiadványt.

Ezek a kiadványok a megye román, magyar és német ajkú lakóihoz - a szórványosan, önös vagy bármely csoportérdek diktálta széthúzást, gyűlölködést szító tevékenység ellenére - az irodalom, a művészet lélekgazdagító üzenetét, a tudományos tájékoztatási, az információhoz való jutás tényleges lehetőségét juttatják el, hogy általuk az olvasó a civilizáció magasabb fokára vezető úton az önmegvalósítás segédeszközére találjon.

Illesse köszönet munkatársunkat, Fülöp Máriát, aki szakmai hozzáértéssel, igényességgel állította össze ezt a bibliográfiát és fáradhatatlan munkával megalapozta és folyamatosan gazdagítja könyvtárunk helyi kiadvány-gyűjteményét.

Hasonlóképp megköszönünk minden segítséget, mely lehetővé tette a mai értékek feltárását, közkinccsé tételét, hozzájárulva a ma jövőhöz szóló üzenetének továbbításához.

Dimitrie Poptămas
a Maros Megyei Könyvtár
igazgatója